

Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza

2023

Podgorica, april 2024.

Sadržaj:

1	Uvodne napomene.....	2
2	Metodološka objašnjenja.....	2
3	Željeznički saobraćaj.....	5
4	Drumski i lokalni drumski prevoz putnika	8
5	Prevoz robe u drumskom saobraćaju.....	9
6	Putevi i mostovi u Crnoj Gori.....	14
7	Broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila.....	15
8	Broj saobraćajnih nezgoda na putevima u Crnoj Gori	21
9	Pretovar u lukama.....	23
10	Promet robe u lukama	25
11	Izveštaj o trgovačkoj mornarici	27
12	Prevoz putnika i robe na aerodromima.....	29
13	Vazdušni saobraćaj.....	34
14	Poštanski i telekomunikacioni saobraćaj	36

1 UVODNE NAPOMENE

Publikacija „Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza – 2023. godine“ sadrži preliminarne godišnje podatke o razvoju i stanju prevoznih sredstava, poslovnih subjekata koji se bave prevozom, kao i preliminarne podatke o prometu poštanskim, kurirskim i telekomunikacionim uslugama.

Svaka djelatnost prevoza prikazana je u posebnom poglavlju prema sljedećem redosledu: željeznički saobraćaj, drumski i lokalni drumski prevoz putnika, prevoz robe u drumskom saobraćaju, putevi i mostovi, registrovana vozila, saobraćajne nezgode, pretovar u lukama, promet robe u lukama, izveštaj o trgovačkoj mornarici, prevoz putnika i robe na aerodromima, vazdušni saobraćaj i poštanski i telekomunikacioni saobraćaj.

Statistička poglavlja sadrže uvod, metodološka objašnjenja i tabelarne preglede i analizu podataka.

Rezultati istraživanja iz područja statistike saobraćaja i komunikacija objavljuju se i u drugim statističkim publikacijama: (i) Statističkom godišnjaku, (ii) Mjesečnom statističkom pregledu, (iii) statističkim saopštenjima.

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja u oblasti statistike saobraćaja je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 i 47/19).

SIMBOLI

Nema pojave	=	—
Ne raspoloživo se podatkom	=	...
Ispravljen podatak	=	*

2 METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

2.1 Izvori podataka

Podaci saobraćaja prikupljaju se redovnim kvartalnim i godišnjim istraživanjima.

Izvor podataka za:

- (i) željeznički saobraćaj su izvještajne jedinice kojima je prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju pretežna djelatnost (sektor H, oblast 49);
- (ii) drumski putnički saobraćaj su izvještajne jedinice kojima je prevoz putnika u drumskom saobraćaju pretežna djelatnost (sektor H, oblast 49);
- (iii) istraživanje teretnog drumskog saobraćaja teretna vozila za prevoz robe korisne nosivosti 3500 kg i veće, kao i tegljači. Izvor podataka su pravna i fizička lica koja su vlasnici ili korisnici vozila a koji se nalaze u uzorku. Okvir za izbor uzorka je evidencija registrovanih vozila koja se dobija od Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

- (iv) lokalni drumski saobraćaj su izvještajne jedinice kojima je prevoz putnika u lokalnom drumskom (gradskom) saobraćaju pretežna djelatnost (sektor H, oblast 49);
- (v) promet na aerodromima su izvještajne jedinice koje obavljaju uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju (sektor H, oblast 52);
- (vi) vazdušni saobraćaj su izvještajne jedinice koje obavljaju djelatnosti u vazdušnom saobraćaju (sektor H, oblast 51);
- (vii) izvještaj o dolasku i odlasku brodova, izvještajne jedinice su Lučke kapetanije i Uprava pomorske sigurnosti i upravljana lukama;
- (viii) pretovar su izvještajne jedinice kojima je djelatnost manipulacija teretom (utovar u brodove i istovar iz njih) pretežna djelatnost (sektor H, oblast 52);
- (ix) poštanski i telekomunikacioni saobraćaj je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost;
- (x) broj saobraćajnih nezgoda na putevima u Crnoj Gori je Uprava policije Crne Gore, a za broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore.

2.2 Obuhvat

Istraživanjima su obuhvaćena preduzeća sa 5 i više zaposlenih koja su u statističkom Biznis registru razvrstana prema Klasifikaciji djelatnosti 2010 u sektor H - oblasti 49, 50, 51, 52, 53 i sektor J - oblast 61.

2.3 Usaglašenost istraživanja saobraćaja sa pravnom tekovinom Evropske unije

Statistika željezničkog saobraćaja se sprovodi u skladu sa Regulativom (EZ) br. 91/2003 i br. 2018/643.

Statistika drumskog teretnog saobraćaja se sprovodi u skladu sa Regulativama (EZ) br. 1172/98 i br. 70/2012.

Statistika lučkog saobraćaja se sprovodi se u skladu sa Direktivama (EZ) br. 2009/42 i br. 2012/186.

Statistika bezbjednosti u saobraćaju se sprovodi u skladu sa Odlukom (EZ) br. 93/704.

Statistika prevoza putnika i robe na aerodromima sprovodi se u skladu sa Regulativom (EZ) br. 437/2003.

Ostala istraživanja saobraćaja kreirana su prema potrebama domaćih korisnika podataka.

2.4 Definicije

Pod prevozom putnika u saobraćaju podrazumijeva se kretanje putnika od mjesta polaska do odredišta.

Putnik je svako lice koje je nabavilo kartu ili odgovarajuću ispravu i ušlo u prevozno sredstvo s ciljem da se preveze do mjesta opredjeljenja.

Putnički kilometar označava prevoz jednog putnika na rastojanju od 1 km.

Pod **prevezenom robom** podrazumijevaju se sve pošiljke tereta (robe) koji je prevezen na osnovu ugovora o prevozu. Količina prevezene robe izražava se u bruto težini, što znači da težina robe obuhvata i težinu ambalaže ili opreme (kontejneri).

Tonski kilometar označava prevoz jedne tone robe na rastojanju od 1 km.

Pretovarene tone tereta se odnose na ukupnu količinu tereta koja prođe kroz prekrcajni poslovni subjekt, gdje se isti teret, bez obzira na broj manipulacija koji je njime izvršen, iskazuje samo jednom.

Izmanipulisane tone (tona-operacija) su jedinice radnog učinka koje izražavaju zbir operacija evidentiranih prema načinu na koji su izvršene (iskrcaj, ukrcaj, direktan prekrcaj premještaj).

Pismonosna pošiljka je vrsta komunikacije u pisanom obliku odštampana na papiru ili drugom odgovarajućem nosiocu podataka, koji je potrebno poslati i dostaviti na adresu koju je naveo pošiljalac na samoj pismonosnoj pošiljci ili njenom omotu.

Paket je poštanska pošiljka koja sadrži robu i predmete.

Tiskovina je štampana publikacija koju izdaje izdavač svakodnevno, povremeno ili u određenom razdoblju (novine i časopisi).

Fiksna telefonija su usluge koje omogućavaju korisnicima da pristupe javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji i da koriste javno dostupne telefonske usluge na fiksnoj lokaciji.

Mobilna telefonija su usluge koje omogućavaju korisnicima da pristupe javnoj mobilnoj mreži i koriste usluge mobilne telefonije.

Saobraćajna nezgoda je događaj koji se dogodio na putu ili je započeo na putu, u kojem je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojem je jedno ili više lica povrijeđeno ili poginulo ili je preminulo u roku od 30 dana od posljedica te saobraćajne nezgode ili je nastala materijalna šteta.

Registrovana drumska motorna i priključna vozila su sva ona vozila koja su registrovana kod Ministarstva unutrašnjih poslova, osim vozila oružanih snaga.

Prvi put registrovana vozila obuhvataju: nova i uvezena vozila, tj. vozila koja se prvi put registruju u Crnoj Gori.

Metodološka napomena: može se dogoditi da ukupan zbir ne odgovara broju pojedinačnih podataka, te da kumulativni podatak nije uvijek jednak zbiru pojedinačnih kvartalnih rezultata zbog zaokruživanja brojeva.

Podaci se publikuju shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka.

3 ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ

Podaci željezničkog saobraćaja rezultat su redovnih kvartalnih i godišnjih istraživanja izvještajnih jedinica kojima je prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju pretežna djelatnost. Statističko istraživanje sprovodi se u skladu sa Regulativom (EZ) br. 91/2003 i br. 2018/643.

Željeznička pruga je šinska saobraćajnica namijenjena saobraćaju željezničkih vozila.

Kolosjek je par šina po kojima se mogu kretati željeznička (šinska) vozila. Elektrificirani kolosjek je opremljen vazдушnim kontaktnim vodom ili podvodnom šinom kako bi se omogućila električna vuča.

Građevinska dužina pruge mjeri se po osi kolosjeka od početne do završne tačke građenja pruge, a kod stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi mjeri se po glavnom prolaznom kolosjeku.

Broj prevezenih putnika u željezničkom saobraćaju u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi rast od 9,8%, a količina prevezene robe bilježi pad od 17,2%.

Građevinska dužina željezničke pruge u Crnoj Gori u 2023. godini je iznosila 250,5 km. Sva pruga je jednokolosječna sa monofaznim sistemom napajanja 25 KV, 50Hz. Broj stanica i drugih službenih mjesta je 46.

Tabela 1. Željeznički saobraćaj

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Promet putnika i putnički kilometri			
Promet putnika, u hiljadama	778	854	109,8
Putnički kilometri, u hiljadama	51 820	67 825	130,9
Promet robe i tonski kilometri			
Promet robe, u hiljadama tona	1 346	1 114	82,8
Tonski kilometri, u hiljadama	188 793	163 164	86,4

Tabela 2. Putnički kilometri u zemljama Evropske unije¹

u milionima km

Zemlja	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija
Bugarska	1 476	1 520	1 118	1 203	1 600
Češka	10 220	10 856	6 623	6 752	9 394
Danska	6 182	6 174	3 940	4 181	6 376
Njemačka	98 161	100 252	57 787	57 518	92 313
Estonija	417	392	263	290	382
Irska	2 281	2 399	834	870	1 748
Grčka	1 104	1 252	640	653	1 117
Španija	28 420	28 847	12 060	17 002	27 489
Francuska	91 818	96 540	56 606	75 854	102 814
Hrvatska	747	724	448	538	812
Italija	55 493	56 586	22 269	27 693	46 498
Letonija	624	643	413	361	541
Litvanija	354	359	237	287	382
Luksemburg	443	463	268	304	389
Mađarska
Holandija
Austrija	13 122	13 252	7 375	8 447	12 855
Poljska
Portugal	4 570	5 055	2 563	2 912	4 419
Rumunija	5 577	5 906	3 720	4 271	5 795
Slovenija	568	572	338	504	645
Slovačka	3 792	3 957	2 133	1 969	3 168
Finska	4 535	4 924	2 820	2 903	4 572
Švedska	13 547	14 617	8 129	8 027	12 879

Izvor: EUROSTAT

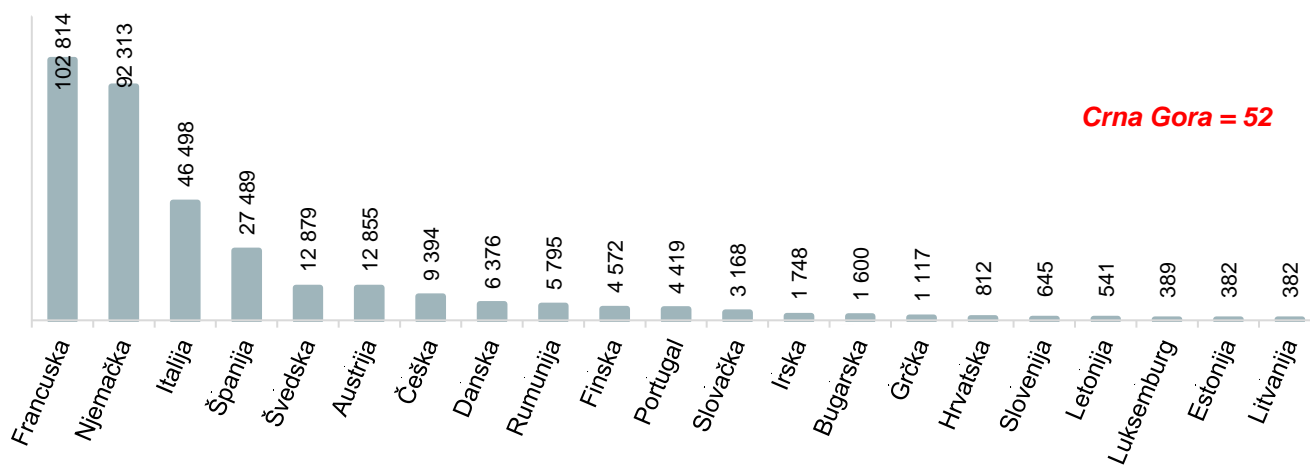
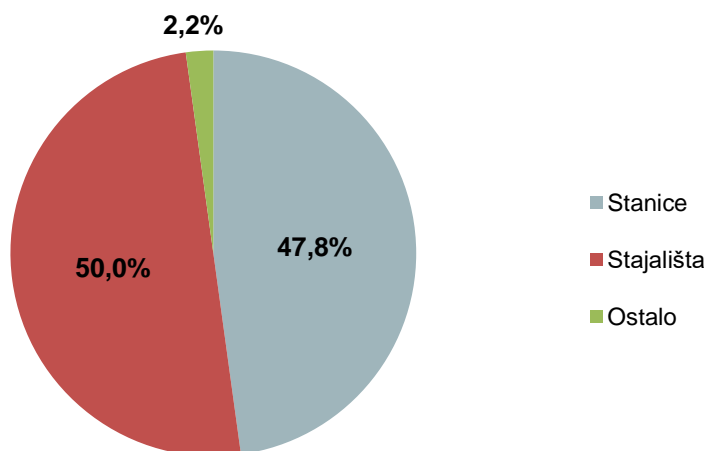
Grafik 1. Putnički kilometri u željezničkom saobraćaju u milionima, 2022. godina¹¹ Podaci za 2023. godinu će biti dostupni 240 dana nakon isteka referentnog perioda.

Tabela 3. Željeznička mreža

	2022	2023	Indeks <u>2023</u> <u>2022</u>
Dužina željezničkih pruga u km			
Građevinska dužina pruga	250,5	250,5	100,0
Dužina jednokolosječne	250,5	250,5	100,0
Sa širinom kolosijeka 1,435 m	250,5	250,5	100,0
Od ukupne građevinske dužine pruge elektrificirano	226,6	226,6	100,0
1. Dužina kolosijeka (1.1+1.2)	327,7	327,7	100,0
1.1 Otvorena pruga i glavni prolazni kolosjek	250,5	250,5	100,0
1.2 Stanični i drugi kolosjeci	77,2	77,2	100,0
Ukupan broj željezničkih stanica	46	46	100,0

Grafik 2. Struktura željezničkih stanica i drugih službenih mjesta u 2023. godini

4 DRUMSKI I LOKALNI DRUMSKI PREVOZ PUTNIKA

Podaci drumskog i lokalnog drumskog saobraćaja rezultat su redovnih kvartalnih istraživanja izvještajnih jedinica kojima je prevoz putnika u drumskom i lokalnom drumskom saobraćaju pretežna djelatnost.

Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi rast za 8,4%, dok u lokalnom drumskom saobraćaju rast iznosi 23,8%.

Tabela 4. Drumski putnički saobraćaj

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Inventarsko stanje prevoznih sredstava			
Broj autobusa	464	415	100,9
Sjedišta	14 399	14 001	110,7
Snaga, kw	73 224	67 350	102,7
Prevoz putnika i putnički kilometri			
Prevezeni putnici u hiljadama	5 831	6 320	108,4
Putnički kilometri u hiljadama	51 532	52 052	101,0
Pređeni kilometri vozila – ukupno u hiljadama	14 223	12 862	90,4

Tabela 5. Drumski lokalni saobraćaj

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Inventarsko stanje prevoznih sredstava			
Broj autobusa	95	73	76,8
Sjedišta	6 576	4 886	74,3
Snaga, kw	11 516	9 060	78,7
Prevoz putnika i pređeni kilometri			
Prevezeni putnici u hiljadama	1 298	1 607	123,8
Pređeni kilometri vozila ukupno u hiljadama	3 733	2 821	75,6

5 PREVOZ ROBE U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

Istraživanje o drumskom teretnom saobraćaju se sprovodi prema Regulativama (EZ) br. 1172/98 i 70/2012.

Istraživanje se sprovodi na uzorku. Podaci se prikupljaju metodom ankete. Jedinica posmatranja je teretno vozilo za prevoz robe korisne nosivosti 3 500 kg i veće, kao i tegljači. Izvor podataka su pravna i fizička lica koja su vlasnici ili korisnici vozila. Okvir za izbor uzorka je evidencija registrovanih vozila koja se dobija od Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

Drumski prevoz je svako kretanje robe i/ili putnika u drumskom prevoznom sredstvu po drumskoj mreži.

Unutrašnji drumski prevoz je drumski prevoz između dva mjesta (mjesta utovara i mjesta istovara) koja se nalaze u istoj zemlji u kojoj je vozilo registrovano.

Međunarodni drumski prevoz je drumski prevoz između dva mjesta (mjesta utovara i mjesta iskrcaja) koja se nalaze u dvije različite zemlje; ovakav prevoz može podrazumijevati tranzit kroz jednu ili više zemalja.

Prevoz u inostranstvu podrazumijeva međunarodni prevoz robe koji obavljaju domaći prevoznici. Zemlja utovara i istovara je strana zemlja.

Tonski kilometar je jedinica mjere koja odgovara prevozu jedne tone robe na rastojanju od jednog kilometra.

Prevoz uz nadoknadu ili javni prevoz je onaj prevoz robe koji se obavlja uz naknadu u ime trećih osoba.

Prevoz za sopstvene potrebe jeste prevoz koji se ne obavlja uz naknadu.

Teretno drumsko motorno prevozno sredstvo je drumsko motorno prevozno sredstvo namijenjeno za prevoz robe (kamion) ili bilo koja kombinacija drumskih vozila namijenjenih za prevoz robe (tj. kamion s prikolicom, prikolicama ili drumski tegljač s poluprikolicom).

Drumski tegljač je drumsko motorno vozilo koje je isključivo ili prevashodno namijenjeno za vuču drugih drumskih vozila bez motora.

Prevoz po vrstama robe razvrstan je na osnovu **klasifikacije robe NST 2007**.

Tabela 6. Klasifikacija robe za statistiku prevoza - NST 2007

Grupe robe
1. Proizvodi poljoprivrede, lova i šumarstva; riba i ostali proizvodi ribolova
2. Ugalj i lignit; sirova nafta i prirodni gas
3. Rude metala i ostali proizvodi vađenja ruda i kamena; treset; rude uranijuma i torijuma
4. Prehrambeni proizvodi, pića i duvan
5. Tekstil i proizvodi od tekstila, koža i proizvodi od kože
6. Drvo i proizvodi od drveta i plute (osim namještaja); pleteni proizvodi od slame i pruća; drvenjača; papir i proizvodi od papira, štampani proizvodi i snimljeni mediji
7. Koks i rafinisani naftni proizvodi
8. Hemikalije, hemijski proizvodi i sintetička vlakna; proizvodi od gume i plastike; proizvodi nuklearne industrije
9. Ostali proizvodi od nemetalnih minerala
10. Bazni metali; proizvodi od metala, osim mašina i opreme
11. Mašine i oprema, na drugom mjestu nepomenuta; kancelarijske mašine i informatička oprema; električne mašine i električni aparati, na drugom mjestu nepomenuti; radio, TV i komunikaciona oprema; medicinski, precizni i optički instrumenti, ručni satovi i časovnici
12. Transportna oprema
13. Namještaj; ostali industrijski proizvodi, na drugom mjestu nepomenuti
14. Sekundarne sirovine; komunalni otpaci i ostali otpaci
15. Pošta, paketi
16. Oprema i materijal koji se koriste u prevozu robe
17. Prevezena roba u okviru preseljenja pukućstva i kancelarijske opreme; prtljag prevezen odvojeno od putnika; automobili prevezeni radi popravke; ostala netržišna dobra, na drugom mjestu nepomenuta
18. Grupisana roba: razne vrste robe koja se zajedno prevozi
19. Roba koja se ne može identifikovati; roba koja iz nekog razloga ne može biti identifikovana i prema tome ne može biti razvrstana u jednu od grupa od 1 do 16
20. Ostala roba, na drugom mjestu nepomenuta

U 2023. godini drumskim teretnim motornim vozilima registrovanim u Crnoj Gori prevezeno je 961 hiljada tona robe, uz ostvarenih 123 020 hiljada tonskih kilometara.

Pređeni kilometri vozila sa utovarom iznosili su 5 152 hiljade kilometara.

U strukturi prevezene robe unutašnji prevoz učestvuje sa 91,9% ili 883 hiljade tona prevezene robe, dok međunarodni prevoz učestvuje sa 8,1% ili 78 hiljada tona prevezene robe. Od ukupno prevezenih 961 hiljada tona robe u prevozu uz nadoknadu je prevezeno 175 hiljade tona robe ili 18,2%, dok je u prevozu za sopstvene potrebe realizovano 786 hiljada tona robe ili 81,8%.

U strukturi ostvarenih tonskih kilometara unutrašnji prevoz učestvuje sa 71,3% ili 87 725 hiljada tonskih kilometara, a međunarodni prevoz sa 28,7% ili 35 295 hiljada tonskih kilometara. Uz nadoknadu je realizovano 38 449 hiljada tonskih kilometara ili 31,3%, dok je u prevozu za sopstvene potrebe realizovano 84 571 hiljada tonskih kilometara ili 68,7%.

Tabela 7. Teretni drumski saobraćaj u Crnoj Gori, 2023. godina

A = B + C	Prevezena roba, u hilj. tona	Tonski km, u hilj.	Pređeni km vozila sa utovarom, u hilj.
Ukupno (1+2)	961	123 020	5 152
1. Unutrašnji prevoz	883	87 725	2 152
2. Međunarodni prevoz (2.1+2.2)	78	35 295	3 000
2.1 Međunarodni prevoz sa utovarom/istovarom u Crnoj Gori	65	29 715	2 557
2.2 Prevoz u inostranstvu	13	5 580	443

Tabela 8. Teretni drumski saobraćaj uz nadoknadu u Crnoj Gori, 2023. godina

B	Prevezena roba, u hilj. tona	Tonski km, u hilj.	Pređeni km vozila sa utovarom, u
Ukupno (1+2)	175	38 449	3 275
1. Unutrašnji prevoz	116	10 438	657
2. Međunarodni prevoz (2.1+2.2)	59	28 011	2 618
2.1 Međunarodni prevoz sa: utovarom/istovarom u Crnoj Gori	47	22 931	2 203
2.2 Prevoz u inostranstvu	12	5 080	415

Tabela 9. Teretni drumski saobraćaj za sopstvene potrebe u Crnoj Gori, 2023. godina

C	Prevezena roba, u hilj. tona	Tonski km, u hilj.	Pređeni km vozila sa utovarom, u
Ukupno (1+2)	786	84 571	1 877
1. Unutrašnji prevoz	767	77 287	1 495
2. Međunarodni prevoz (2.1)	19	7 284	382
2.1 Međunarodni prevoz sa: utovarom/istovarom u Crnoj Gori	18	6 784	354
2.2 Prevoz u inostranstvu	1	500	28

Tabela 10. Pređeni kilometri praznih vozila u hiljadama, 2023. godina

	Prevoz ukupno	Uz nadoknadu	Za sopstvene potrebe
Ukupno (1+2)	4 445	2 471	1 974
1. Unutrašnji prevoz	2 352	637	1 715
2. Međunarodni prevoz (2.1+2.2)	2 093	1 834	259
2.1 Međunarodni prevoz sa: utovarom/istovarom u Crnoj Gori	1 957	1 698	259
2.2 Prevoz u inostranstvu	136	136	-

Tabela 11. Prevezena roba prema grupama klasifikacije NST 2007, 2023. godina

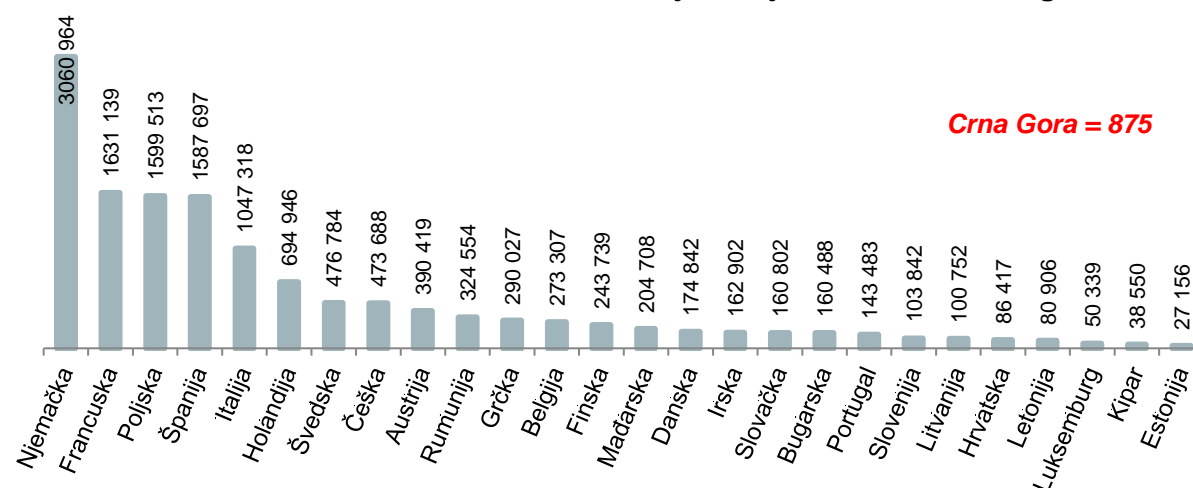
Roba po grupam a	A = B + C		B		C	
	Prevoz robe ukupno		Uz nadoknadu		Za sopstvene potrebe	
	Prevezena roba, u hilj. tona	Pređeni km vozila sa utovarom, u hilj.	Prevezena roba, u hilj. tona	Pređeni km vozila sa utovarom, u hilj.	Prevezena roba, u hilj. tona	Pređeni km vozila sa utovarom, u hilj.
Ukupno	960,7	5 152,3	175,1	3 275,1	785,6	1 877,2
1.	37,1	576,9	22,5	441,2	14,6	135,7
2.	196,4	108,8	5,6	60,1	190,8	48,7
3.	442,2	515,2	48,9	198,6	393,3	316,6
4.	57,5	1 181,7	34,0	844,1	23,5	337,6
5.	0,6	51,0	0,6	51,0	0,0	0,0
6.	19,9	571,4	12,6	521,0	7,3	50,4
7.	8,5	51,8	5,1	41,9	3,4	9,9
8.	2,9	132,9	2,1	102,8	0,8	30,1
9.	131,3	690,9	24,1	230,0	107,2	460,9
10.	11,4	290,9	3,6	213,3	7,8	77,6
11.	3,6	77,0	2,9	67,8	0,7	9,2
12.	3,2	146,2	1,9	136,9	1,3	9,3
13.	0,6	34,9	0,6	34,9	0,0	0,0
14.	20,8	217,8	2,6	21,3	18,2	196,5
16.	1,3	89,8	1,3	89,8	0,0	0,0
17.	1,4	45,7	0,8	40,7	0,6	5,0
18.	11,7	277,7	4,9	153,5	6,8	124,2
19.	0,8	25,4	0,8	25,4	0,0	0,0
20.	9,5	66,3	0,2	0,8	9,3	65,5

Tabela 12. Prevezena roba u zemljama Evropske Unije²

u hiljadama tona

Zemlja	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	285 505	283 945	273 251	277 828	273 307
Bugarska	143 199	114 574	136 229	157 376	160 488
Češka	479 235	504 099	459 703	500 288	473 688
Danska	167 534	167 747	178 098	171 555	174 842
Njemačka	3 200 925	3 208 232	3 119 646	3 107 981	3 060 964
Estonija	28 494	28 373	23 281	28 894	27 156
Irska	148 765	158 396	139 987	153 466	162 902
Grčka	361 947	354 081	289 246	270 994	290 027
Španija	1 474 486	1 542 109	1 467 774	1 626 362	1 587 697
Francuska	1 619 364	1 634 946	1 508 016	1 648 948	1 631 139
Hrvatska	74 009	81 125	80 707	84 968	86 417
Italija	920 732	978 883	933 601	987 085	1 047 318
Kipar	29 308	29 361	26 041	27 670	38 550
Letonija	76 701	73 755	75 660	81 562	80 906
Litvanija	89 105	100 802	107 042	113 135	100 752
Luksemburg	48 846	55 303	44 931	48 225	50 339
Mađarska	206 669	202 631	188 118	219 919	204 708
Holandija	680 065	688 837	684 348	701 990	694 946
Austrija	393 313	402 083	373 064	403 502	390 419
Poljska	1 390 184	1 506 450	1 500 104	1 580 517	1 599 513
Portugal	156 650	155 866	131 115	147 065	143 483
Rumunija	237 157	256 641	266 547	306 805	324 554
Slovenija	85 406	91 775	90 870	98 910	103 842
Slovačka	177 131	187 184	168 653	154 828	160 802
Finska	274 346	270 462	261 920	259 023	243 739
Švedska	481 319	449 362	475 232	492 496	476 784

Izvor: EUROSTAT

Grafik 3. Prevezena roba u drumskom saobraćaju u hiljadama tona, 2022. godina²² Podaci za 2023. godinu će biti dostupni 150 dana nakon isteka referentnog perioda.

6 PUTEVI I MOSTOVI U CRNOJ GORI

Izveštajne jedinice za istraživanje o putevima i mostovima su organi lokalne samouprave.

Put je svaka površina na kojoj se trajno odvija saobraćaj. Podaci o putevima po vrsti kolovoza grupišu se na: savremene, tucaničke, zemljane i nekategorisani.

Savremeni putevima smatraju se putevi sa kolovozom zastrtim asfaltom, betonom ili kockom. Ostale vrste zastora su **tucanik**, kaldrma, opeka, makadam i slično.

Zemljani put je put bez izgrađenog kolovoza.

Nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.)

Most je građevinski objekat kojim se saobraćajnica prevodi preko vode, dolina, drugih saobraćajnica ili bilo kakvih prepreka.

Dužina puteva u 2023. godini iznosila je 9 912 km, što je za 0,9% više u odnosu na 2022. godinu kada je iznosila 9 825 km. Posmatrano prema vrsti kolovoza najveće učešće u 2023. godini imao je savremeni kolovoz čija je dužina iznosila 6 762 km (68,2%), slijedi tucanik sa 1 882 km (19,0%) i zemljani i nekategorisani putevi sa 1 268 km (12,8%).

Tabela 13. Kategorizovani putevi i mostovi u 2023. godini

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Dužina puteva prema vrstama, u km			
1. Putevi (1.1+1.2+1.3)	9 825	9 912	100,9
1.1 Savremeni kolovoz (asfalt)	6 631	6 762	102,0
1.2 Tucanik	1 881	1 882	100,1
1.3 Zemljani i nekategorisani putevi	1 313	1 268	96,6
Broj mostova			
Mostovi	511	557	109,0

7 BROJ REGISTROVANIH DRUMSKIH MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA

Izveštajna jedinica za podatke o broju registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila je Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore.

Registrovana drumska motorna i priključna vozila su sva ona vozila koja su registrovana kod Ministarstva unutrašnjih poslova, osim vozila oružanih snaga.

Prvi put registrovana vozila obuhvataju: nova i uvezena vozila, tj. vozila koja se prvi put registruju u Crnoj Gori.

Starost prevoznog sredstva je vrijeme proteklo nakon prve registracije drumskog prevoznog sredstva, bez obzira na zemlju registracije.

Broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila u 2023. godini iznosio je 285 257, što je za 6,9% više nego u 2022. godini, kada je broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila iznosio 266 747.

Broj prvi put registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila u 2023. godini iznosio je 31 238, što je za 43,3% više nego u 2022. godini, kada je broj prvi put registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila iznosio 21 796.

Tabela 14. Broj registrovanih i prvi put registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila, Crna Gora

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Broj registrovanih vozila	266 747	285 257	106,9
Broj prvi put registrovanih vozila	21 796	31 238	143,3

Tabela 15. Broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila, 2023. godina, po opštinama

Vrste vozila/ Opština	Motocikli	Putnički automobili	Kombi vozila	Autobusi	Teretna vozila
Ukupno	8 927	242 599	274	1 380	20 472
Andrijevića	1	1 020	2	3	77
Bar	865	20 833	14	27	1 534
Berane	56	7 276	28	47	405
Bijelo Polje	52	11 185	16	43	958
Budva	1 336	14 009	18	157	918
Cetinje	174	6 311	2	51	393
Danilovgrad	93	5 640	2	117	737
Gusinje	1	771	-	3	47
Herceg Novi	1 262	13 682	20	134	929
Kolašin	29	2 023	6	12	189
Kotor	1 329	10 696	39	54	814
Mojkovac	5	1 915	6	8	124
Nikšić	257	22 533	28	190	2 190
Petnjica	4	1 039	9	6	54
Plav	6	2 079	5	14	99
Pljevlja	30	7 663	4	41	598
Plužine	4	569	4	7	34
Podgorica	1 564	78 047	17	272	7 584
Rožaje	20	5 517	23	46	307
Šavnik	-	370	-	1	45
Tivat	568	8 939	18	48	680
Tuzi	34	4 146	-	19	438
Ulcinj	1 144	9 041	1	62	697
Žabljak	6	1 018	9	-	80
Zeta	87	6 277	3	18	541

/nastavak/

Vrste vozila/ Opština	Specijalna i radna vozila	Vučna vozila	Priključna vozila	Poljoprivredni traktori	Ukupno
Ukupno	4 896	2 103	4 100	506	285 257
Andrijevića	32	-	16	4	1 155
Bar	347	114	255	22	24 011
Berane	137	53	142	19	8 163
Bijelo Polje	330	168	368	55	13 175
Budva	168	13	83	23	16 725
Cetinje	126	63	113	13	7 246
Danilovgrad	155	48	100	16	6 908
Gusinje	9	2	17	3	853
Herceg Novi	253	25	97	10	16 412
Kolašin	52	11	33	8	2 363
Kotor	304	52	117	3	13 408
Mojkovac	55	13	37	3	2 166
Nikšić	469	410	610	59	26 746
Petnjica	6	3	16	5	1 142
Plav	29	6	15	1	2 254
Pljevlja	166	102	187	31	8 822
Plužine	12	-	6	2	638
Podgorica	1 568	534	1 106	107	90 799
Rožaje	137	194	296	9	6 549
Šavnik	2	-	9	6	433
Tivat	179	28	84	11	10 555
Tuzi	46	28	55	25	4 791
Ulcinj	109	3	56	13	11 126
Žabljak	50	2	17	27	1 209
Zeta	155	231	265	31	7 608

Tabela 16. Broj prvi put registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila, 2023. godina, po opštinama

Vrste vozila/ Opština	Motocikli	Putnički automobili	Kombi vozila	Autobusi	Teretna vozila
Ukupno	2 105	25 267	2	107	1 900
Andrijevića	1	83	-	-	6
Bar	189	2 016	-	1	141
Berane	13	736	2	7	38
Bijelo Polje	21	1 251	-	2	98
Budva	357	1 762	-	6	85
Cetinje	53	827	-	5	38
Danilovgrad	22	453	-	5	50
Gusinje	-	66	-	-	10
Herceg Novi	178	1 183	-	6	72
Kolašin	6	160	-	-	13
Kotor	295	853	-	4	67
Mojkovac	3	156	-	-	6
Nikšić	60	2 410	-	5	181
Petnjica	1	104	-	1	8
Plav	1	168	-	-	7
Pljevlja	9	612	-	1	40
Plužine	1	55	-	-	5
Podgorica	454	8 625	-	44	742
Rožaje	10	682	-	4	42
Šavnik	0	30	-	-	2
Tivat	136	1 004	-	8	58
Tuzi	11	468	-	1	63
Ulcinj	252	904	-	7	76
Žabljak	-	82	-	-	2
Zeta	32	577	-	-	50

/nastavak/

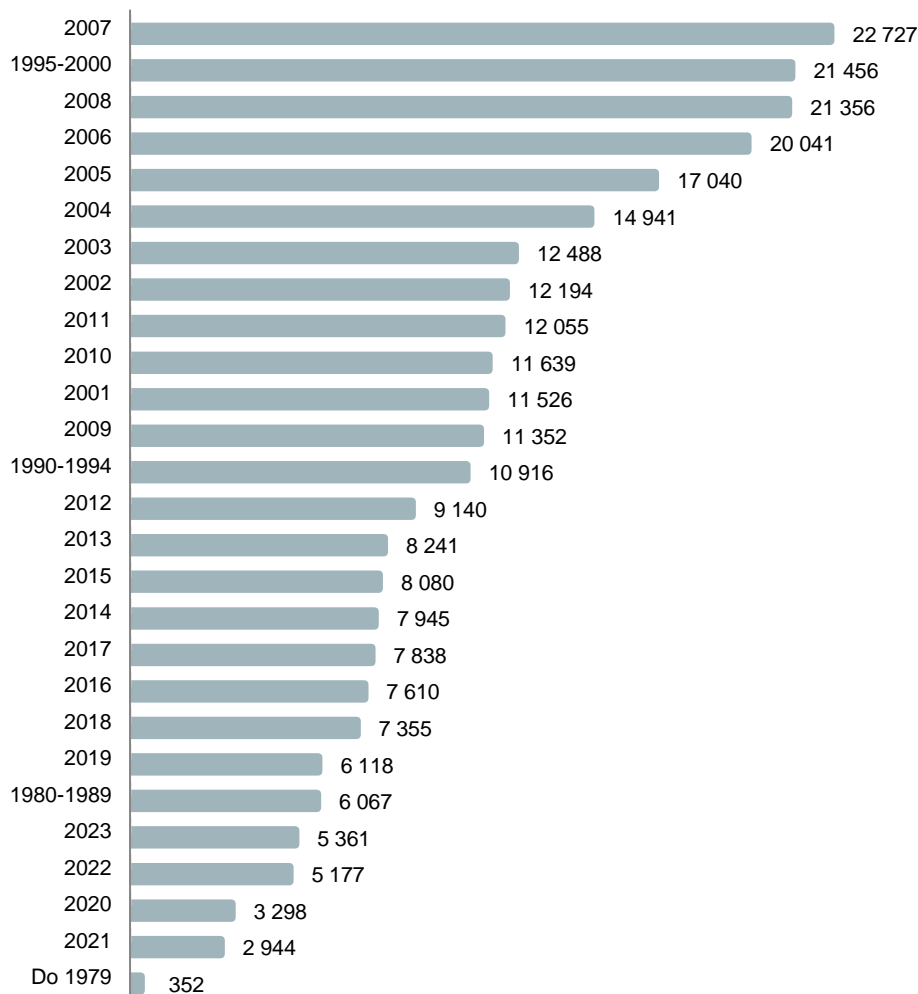
Vrste vozila/ Opština	Specijalna i radna vozila	Vučna vozila	Priključna vozila	Poljoprivredni traktori	Ukupno
Ukupno	432	226	770	429	31 238
Andrijevića	-	-	5	4	99
Bar	32	7	36	20	2 442
Berane	9	5	23	14	847
Bijelo Polje	32	24	95	48	1 571
Budva	11	3	26	17	2 267
Cetinje	11	4	15	8	961
Danilovgrad	15	4	17	15	581
Gusinje	1	-	6	3	86
Herceg Novi	15	5	33	7	1 499
Kolašin	4	1	14	8	206
Kotor	18	6	21	2	1 266
Mojkovac	2	-	10	3	180
Nikšić	51	47	104	56	2 914
Petnjica	1	1	9	4	129
Plav	3	1	1	1	182
Pljevlja	16	21	35	16	750
Plužine	1	-	1	2	65
Podgorica	143	58	210	95	10 371
Rožaje	8	14	33	4	797
Šavnik	-	-	6	5	43
Tivat	31	-	17	9	1 263
Tuzi	4	7	8	24	586
Ulcinj	6	1	23	11	1 280
Žabljak	4	0	5	24	117
Zeta	14	17	17	29	736

Tabela 17. Broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila prema godini proizvodnje u 2023. godini

Godina proizvodnje	Motocikli	Putnički automobili	Kombi vozila	Autobusi	Teretna vozila
Ukupno	8 927	242 599	274	1 380	20 472
Do 1979	4	166	-	-	126
1980-1989	54	4 822	18	5	834
1990-1994	71	9 647	47	23	821
1995	16	2 115	6	16	142
1996	19	2 420	11	16	180
1997	36	2 662	14	24	240
1998	28	2 911	18	23	252
1999	40	3 097	10	18	229
2000	58	6 017	5	21	259
2001	74	10 667	6	37	542
2002	103	11 004	16	84	712
2003	153	11 231	6	87	698
2004	148	13 548	7	92	805
2005	265	15 536	12	83	794
2006	361	17 966	15	79	1 117
2007	536	19 474	8	166	1 706
2008	595	17 812	13	149	1 799
2009	219	9 966	5	62	788
2010	182	10 211	3	42	861
2011	154	10 329	26	53	1 011
2012	237	7 715	8	28	771
2013	279	6 862	2	29	690
2014	236	6 575	1	38	591
2015	233	6 655	4	21	660
2016	278	6 106	1	21	693
2017	288	6 442	2	30	644
2018	393	5 880	2	24	643
2019	537	4 653	4	18	543
2020	453	2 201	4	20	352
2021	424	1 864	-	17	316
2022	954	3 062	-	48	419
2023	1 499	2 983	-	6	234

Tabela 17. Broj registrovanih drumskih motornih i priključnih vozila prema godini proizvodnje u 2023. godini*/nastavak/*

Godina proizvodnje	Specijalna i radna vozila	Vučna vozila	Priključna vozila	Poljoprivredni traktori	Ukupno
Ukupno	4 896	2 103	4 100	506	285 257
Do 1979	30	-	22	4	352
1980-1989	217	1	103	13	6 067
1990-1994	184	3	111	9	10 916
1995	32	1	22	-	2 350
1996	33	3	23	-	2 705
1997	42	8	19	1	3 046
1998	39	13	46	-	3 330
1999	49	21	53	-	3 517
2000	67	19	61	1	6 508
2001	108	23	68	1	11 526
2002	151	28	96	-	12 194
2003	147	33	133	-	12 488
2004	154	42	143	2	14 941
2005	160	47	143	-	17 040
2006	211	95	197	-	20 041
2007	401	168	263	5	22 727
2008	483	220	284	1	21 356
2009	186	77	44	5	11 352
2010	166	73	100	1	11 639
2011	211	125	143	3	12 055
2012	203	73	102	3	9 140
2013	155	120	103	1	8 241
2014	158	197	146	3	7 945
2015	162	189	152	4	8 080
2016	221	148	141	1	7 610
2017	158	115	149	10	7 838
2018	187	75	143	8	7 355
2019	158	63	134	8	6 118
2020	108	11	139	10	3 298
2021	77	16	188	42	2 944
2022	149	49	341	155	5 177
2023	89	47	288	215	5 361

Grafik 4. Broj registrovanih putničkih automobila prema godini proizvodnje, 2023. godina**Tabela 18. Broj registrovanih drumskih motornih vozila prema vrsti pogonske energije**

Vrsta pogonske energije	2022	2023	Indeks <u>2023</u> <u>2022</u>
Ukupno	262 997	281 157	<i>106,9</i>
Eurosuper 95	50 990	52 851	<i>103,6</i>
Eurosuper 98	480	565	<i>117,7</i>
Eurodizel	204 825	220 396	<i>107,6</i>
Hibridna vozila i ostala	26	1 232	<i>300,0³</i>
Auto Gas	6 261	5 561	<i>88,8</i>
El. energija	415	552	<i>133,0</i>

³ Obračunati indeks je veći od 300,0

8 BROJ SAOBRAĆAJNIH NEZGODA NA PUTEVIMA U CRNOJ GORI

Izveštajna jedinica za podatke o broju saobraćajnih nezgoda na putevima je Uprave policije Crne Gore. Statistika bezbjednosti u saobraćaju se sprovodi u skladu sa Odlukom (EZ) br. 93/704.

Publikacijom su prikazani podaci o broju saobraćajnih nezgoda, kao i povrijeđene i poginule osobe u saobraćajnim nezgodama.

Saobraćajna nezgoda je događaj koji se dogodio na putu ili je započeo na putu, u kojem je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojem je jedno ili više lica povrijeđeno ili poginulo ili je preminulo u roku od 30 dana od posljedica te saobraćajne nezgode ili je nastala materijalna šteta.

Poginulo lice je svako lice koje je izgubilo život odmah ili je umrlo u periodu od 30 dana od posljedica saobraćajne nezgode sa povrijeđenim licem.

Povrijeđeno lice je svako lice koje nije poginulo, ali koje je zadobilo povredu u saobraćajnoj nezgodi sa povrijeđenim licem i koje obično zahtijeva medicinsku njegu.

Nastradala lica obuhvataju povrijeđena i poginula lica.

Broj saobraćajnih nezgoda u 2023. godini iznosio je 6 573, što je u odnosu na 2022. godinu više za 15,8%, kada je broj saobraćajnih nezgoda iznosio 5 675.

Broj nastradalih lica u 2023. godini iznosio je 3 164 (od čega je 3 086 povrijeđenih i 78 poginulih lica), što je više za 4,5% u odnosu na 2022. godinu.

Grafik 5. Nastradala lica u nezgodama po kvartalima

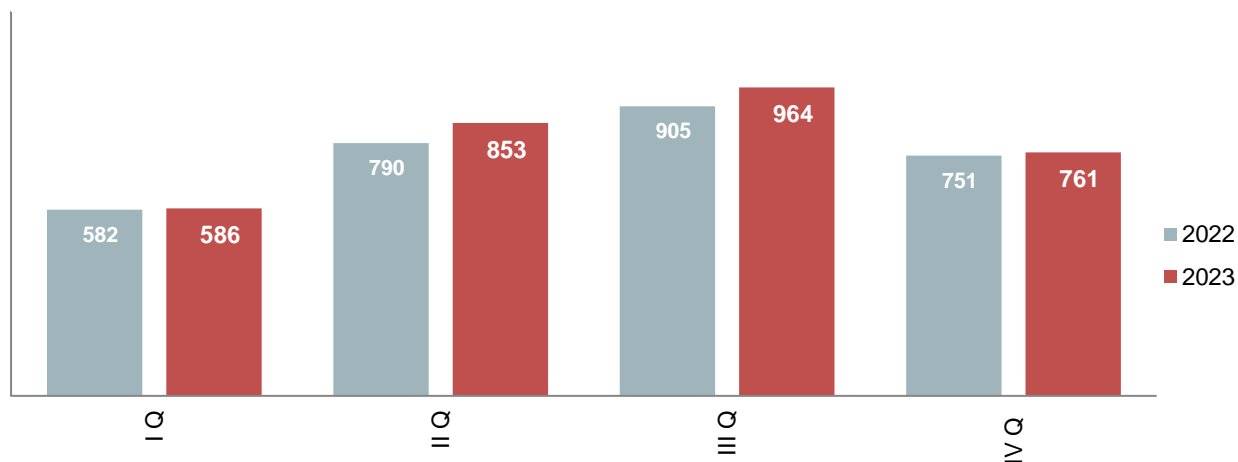

Tabela 19. Broj saobraćajnih nezgoda po kvartalima u 2023. godini

	2022	2023	Indeks 2023 2022
Broj saobraćajnih nezgoda			
Ukupno	5 675	6 573	115,8
QI	1 161	1 353	116,5
QII	1 454	1 609	110,7
QIII	1 599	2 043	127,8
QIV	1 461	1 568	107,3
Broj ukupno nastradalih			
Ukupno	3 028	3 164	104,5
QI	582	586	100,7
QII	790	853	108,0
QIII	905	964	106,5
QIV	751	761	101,3
Broj povrijeđenih lica			
Ukupno	2 955	3 086	104,4
QI	564	565	100,2
QII	776	837	107,9
QIII	883	945	107,0
QIV	732	739	101,0
Broj poginulih lica			
Ukupno	73	78	106,8
QI	18	21	116,7
QII	14	16	114,3
QIII	22	19	86,4
QIV	19	22	115,8

Tabela 20. Broj saobraćajnih nezgoda po kategorijama u 2023. godini

	2022	2023	Indeks 2023 2022
Broj saobraćajnih nezgoda po kategorijama			
1. Saobraćajne nezgode (1.1+1.2+1.3)	5 675	6 573	115,8
1.1 Sa materijalnom štetom	3 607	4 404	122,1
1.2 Sa poginulima	58	62	106,9
1.3 Sa povrijeđenima	2 010	2 107	104,8
2. Poginula lica (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5)	73	78	106,8
2.1 Vozači ⁴	34	35	102,9
2.2 Saputnici	19	21	110,5
2.3 Vozači bicikla	1	1	100,0
2.4 Motociklisti ⁵	6	4	66,7
2.5 Pješaci	13	17	130,8
3. Povrijeđena lica (3.1+3.2)	2 955	3 086	104,4
3.1 Lakše povrijeđeni	2 407	2 510	104,3
3.2 Teže povrijeđeni	548	576	105,1

⁴ Vozači obuhvataju sve vozače osim vozača bicikala, mopeda, tricikala i četvorocikala.

⁵ Motociklisti obuhvataju vozače mopeda, motocikala, tricikala i četvorocikala.

9 PRETOVAR U LUKAMA

Izveštajne jedinice za podatke o pretovaru su preduzeća kojima je pretežna djelatnost manipulacija teretom (utovar u brodove i istovar iz njih).

Publikacijom su prikazani podaci o pretovaru robe u lukama, kao i podaci o inventarskom stanju pretovarnih sredstava.

Portalne i poluportalne dizalice obuhvataju sve vrste dizalica učvršćene na tlo ili na šinama koje pretovaraju teret sa broda ili na brod.

Mostne dizalice obuhvataju sve vrste dizalica u skladištima, ili na otvorenom prostoru, koje služe za premještanje tereta.

Auto-dizalice predstavljaju specijalan tip drumskih motornih vozila na koje je utvrđena dizalica (strijela).

Auto-liftovi (viljuškari) su motorna vozila gdje se teret smješta na viljušku ili druge dodatne uređaje.

Pretovarene tone tereta se odnose na ukupnu količinu tereta koja prođe kroz prekrcajni poslovni subjekt, gdje se isti teret, bez obzira na broj manipulacija koji je njime izvršen, iskazuje samo jednom.

Izmanipulisane tona (tona-operacija) jeste jedinica radnog učinka koja izražava zbir operacija evidentiranih prema načinu na koji su izvršene (iskrcaj, ukrcaj, direktan prekrcaj premještaj).

Istovar podrazumijeva iskrcaj robe sa prevoznog sredstva na tlo, obalu ili drugi prostor koji je za to predviđen (skladišta, fabričkikrug i sl.).

Utovar podrazumijeva ukrcaj robe sa zemlje, obale ili drugog prostora u prevozno sredstvo.

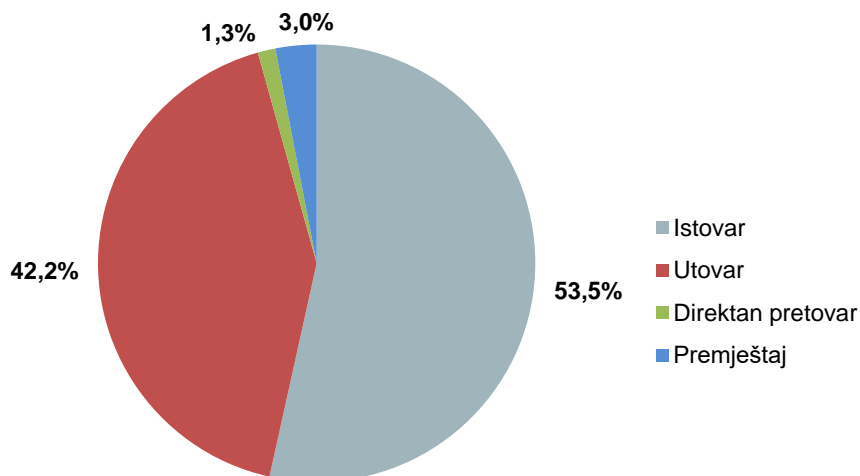
Direktan prekrcaj podrazumijeva prekrcaj robe sa jednog prevoznog sredstva na drugo, bez korišćenja prostora na tlu, obali.

Broj pretovarenih tona u lukama u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi pad za 18,7%, a kod izmanipulisanih tona u istom periodu za 18,2%.

Tabela 21. Pretovar u lukama

	2022	2023	Indeks 2023 2022
Stanje sredstava za pretovar			
Broj portalnih i poluportalnih dizalica	6	6	100,0
Tone nosivosti	96	96	100,0
Broj mostnih dizalica	5	5	100,0
Tone nosivosti	136	144	105,9
Broj auto dizalica	3	5	166,7
Tone nosivosti	172	396	230,2
Broj auto liftova	59	52	88,1
Tone nosivosti	508	492	96,9
Pretovarene i izmanipulisane tone			
Pretovarene tone	2 950 076	2 399 538	81,3
Izmanipulisane tone	6 090 895	4 984 060	81,8

Grafik 6. Struktura izmanipulisanih tona, 2023. godina

10 PROMET ROBE U LUKAMA

Podaci prometa u robe u lukama rezultat su redovnih kvartalnih istraživanja za koja su izvještajne jedinice Lučke kapetanije i Uprava pomorske sigurnosti i upravljana lukama. Statističko istraživanje sprovodi se u skladu sa Direktivama (EZ) br. 2009/42 i br. 2012/186.

Luke su mjesta ukrcavanja i iskrcavanja putnika i tereta na morskoj obali, koja su posebno izgrađena za tu svrhu, dok su pristaništa takva mjesta na obalama rijeka i jezera.

Ukupan promet robe u lukama u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi pad za 17,7%.

Tabela 22. Lučki saobraćaj

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Promet putnika i robe u lukama			
Ukupan promet putnika	453 677	573 039	126,3
Prevezeni putnici	11 361	-	-
Putnici u tranzitu	442 316	573 039	129,6
Ukupan promet robe, u t	2 928 899	2 409 839	82,3
Izvoz, u t	1 828 320	1 409 978	77,1
Uvoz, u t	1 100 579	999 861	90,8

Tabela 23. Deset zemalja sa najvećim ostvarenim prometom robe sa crnogorskim lukama, 2023. godina

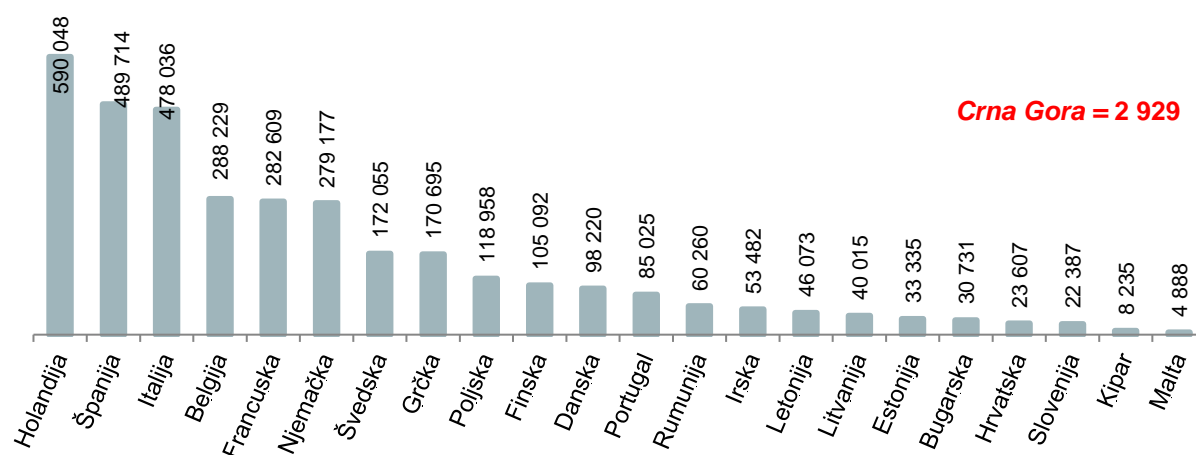
	Ukupan promet robe, u t	Izvoz, u t	Uvoz, u t
Grčka	502 649	261 349	241 300
Hrvatska	400 429	38 449	361 980
Egipat	270 942	195 666	75 276
Italija	207 518	117 311	90 207
Letonija	137 085	137 085	-
Turska	109 829	67 127	42 702
Malta	100 370	87 082	13 288
Španija	97 453	84 713	12 740
Singapur	89 240	89 240	-
Malezija	87 148	77 095	10 053

Tabela 24. Prevoz robe morem u zemljama Evropske unije⁶

u hiljadama tona

Zemlja	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	270 317	277 783	268 675	288 827	288 229
Bugarska	27 868	30 997	25 258	25 576	30 731
Danska	95 989	93 727	91 382	94 255	98 220
Njemačka	296 181	294 533	275 731	289 130	279 177
Estonija	35 947	37 760	37 741	39 436	33 335
Irska	55 120	53 251	51 425	54 027	53 482
Grčka	190 523	194 468	178 339	178 205	170 695
Španija	497 812	496 912	455 511	477 021	489 714
Francuska	308 629	302 288	274 511	277 623	282 609
Hrvatska	21 573	20 580	21 410	21 644	23 607
Italija	501 958	508 074	469 635	501 603	478 036
Kipar	6 948	7 428	7 473	6 985	8 235
Letonija	62 660	59 046	42 099	39 705	46 073
Litvanija	52 462	52 244	51 529	49 385	40 015
Malta	4 559	5 195	5 738	3 370	4 888
Holandija	604 542	607 527	557 583	580 862	590 048
Poljska	91 798	93 864	88 520	96 663	118 958
Portugal	90 361	85 320	79 371	83 080	85 025
Rumunija	49 107	53 101	47 220	53 121	60 260
Slovenija	23 127	22 114	18 314	20 060	22 387
Finska	117 108	120 488	109 211	102 518	105 092
Švedska	179 949	170 557	168 970	170 619	172 055

Izvor: EUROSTAT

Grafik 7. Prevezena roba lučki saobraćaj u hiljadama tona, 2022. godina⁶⁶ Podaci za 2023. godinu će biti dostupni 240 dana nakon isteka referentnog perioda.

11 IZVJEŠTAJ O TRGOVAČKOJ MORNARICI

Izvještajna jedinica za podatke o trgovačkoj floti je Ministarstvo kapitalnih investicija.

Putnički brodovi su plovila sa sopstvenim pogonskim uređajima koja mogu istovremeno da prevezu više od 12 putnika.

Teretni brodovi su plovila namjenjena za prevoz tereta-robe. Ovdje treba uključiti i tankere. Remorkeri (tegljači) su brodovi namjenjeni za tegljenje drugih plovnih jedinica.

Kapacitet prevoznih sredstava izražava se u: BRT (bruto registarska tonaža), bruto nosivost broda, putničkim mjestima, broju ležaja i kW (za snagu motora).

Ribarski brod ova kategorija obuhvata brodove za lov i brodove za preradu ribe.

BRT-bruto tonaža je mjera ukupne veličine broda utvrđena u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o mjerenju tonaže brodova 1969.

DWT-bruto nosivost broda je razlika u tonama između istisnine broda na ljetnoj teretnoj liniji u vodi specifične težine 1,025 i ukupne težine broda, tj. istisnine broda u tonama bez tereta, goriva, maziva, balastne vode, svježe vode i pitke vode u spremnicima, potrošnih namirnica, kao i bez putnika, posade i njihovih ličnih stvari.

Tehnički objekti u lukama po broju i maksimalnoj veličini plovila koja se mogu primiti mogu biti: dokovi, splavovi, posebna pristaništa za popravak brodova.

Tabela 25. Brodovi trgovačke mornarice, 2023. godina

	Ukupno	BRT (bruto registar tona)	Nosivost putnika	Tovarni prostor (DWT)	Snaga, kw
1. Brodovi duge plovidbe ukupno	4	89 488	-	142 072	25 660
1.1 Teretni brodovi	4	89 488	-	142 072	25 660
2. Brodovi preko 100 BRT ukupno (2.1+2.2+2.3+2.4)	18	5 044	3 426	856	15 393
2.1 Putnički brodovi	9	2 480	2 476	-	5 279
2.2 Trajekti	5	1201	950	726	3367
2.3 Teretni brodovi	1	443	-	130	916
2.4 Remorkeri	3	920	-	-	5 831
3. Brodovi 51-99 BRT ukupno (3.1+3.2+3.3+3.4)	20	1 578	274	644	5 009
3.1 Putnički brodovi	3	246	162	-	2 022
3.2 Teretni brodovi	4	340	12	119	1 042
3.3 Plutajući objekti	6	500	-	525	107
3.4 Remorkeri	7	492	100	-	1 838
4. Brodovi 10-50 BRT ukupno (4.1+4.2+5.3+5.4)	32	1 128	1 681	118	7 055
4.1 Putnički brodovi	23	759	1 657	35	4 813
4.2 Teretni brodovi	5	199	-	83	1 050
4.3 Motorni jedrenjaci i jedrenjaci	2	84	24	-	518
4.4 Remorkeri	2	86	-	-	674

Tabela 26. Ribarski brodovi i tehnički objekti, 2023. godina

	Ukupno	BRT (bruto registar tona)	Snaga, KW	Tone nosivosti	Tone dizanja
Bageri	1	233	372	-	-
Dizalice	1	327	-	-	-
Klapete	3	259	-	107	-
Splavovi	3	605	-	1 915	-
Ribarski brodovi	27	1 835	9 760	-	-

12 PREVOZ PUTNIKA I ROBE NA AERODROMIMA

Podaci prometa robe i putnika na aerodromima rezultat su redovnih kvartalnih i godišnjih istraživanja za koja su izvještajne jedinice preduzeća koja obavljaju uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju. Od 2016. godine statistika prevoza putnika i robe na aerodromima je usklađena sa Regulativom (EZ) br. 437/2003 realizacijom pilot istraživanja vazdušnog saobraćaja "Promet putnika, tereta i pošte po parovima aerodroma u odlasku odnosno dolasku vazduhoplova na izvještajni aerodrome". Pilot istraživanjem su obuhvaćeni redovni i vanredni komercijalni letovi na crnogorskim aerodromima. Podaci ne uključuju operacije nekomercijalnog opšteg vazduhoplovstva kao ni državne letove (vojska, carina, policija).

Aerodrom je određena kopnena ili vodena površina (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) koja je namijenjena za polijetanje i slijetanje vazduhoplova, kao i za njihovo kretanje po zemljanoj površini i otvorena za komercijalni vazdušni transport.

Putnici u vazduhoplovu su svi putnici u vazduhoplovu prilikom slijetanja vazduhoplova na izvještajni aerodrom ili prilikom polijetanja vazduhoplova sa izvještajnog aerodroma.

Roba su sva dobra koja su prevezena uz naplatu, osim pošte, prtljaga i avionskih zaliha.

Putnici u direktnom tranzitu su putnici koji, nakon kratkog zaustavljanja, nastavljaju putovanje avionom istim brojem leta.

Broj komercijalnih operacija uključuje uzlijetanja i slijetanja aviona na izvještajnom aerodromu ostvarena radi ostvarivanja komercijalne vazdušne usluge (redovne i vanredne).

Broj ukupnih operacija uključuje sva uzlijetanja i slijetanja aviona na izvještajnom aerodromu (osim državnih letova). Obuhvataju se sve komercijalne operacije (redovne, vanredne i operacije opšteg vazduhoplovstva), kao i sve operacije nekomercijalnog opšteg vazduhoplovstva (poslovni, padobransko/jedriličarski, privatni, obuka, testni, pozicijski, tehnička zaustavljanja i dr.). Ne uključuju se državni letovi (vojska, carina, policija).

Poletno-sletna staza je određena pravougaona površina na aerodromu namijenjena za polijetanje i slijetanje vazduhoplova, koja ima sledeće karakteristike:

- **Raspoloživa dužina za polijetanje**
Dužina poletno-sletne staze koja je označena kao raspoloživa i pogodna za kretanje po zemlji vazduhoplova koji je u polijetanju.
- **Raspoloživa dužina za zaustavljanje**
Dužina poletno-sletne staze koja je označena kao raspoloživa i pogodna za kretanje vazduhoplova po zemlji prilikom slijetanja.

Broj prevezenih putnika na aerodromima u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, bilježi rast za 30,6%, a prevezena roba u istom periodu bilježi rast za 45,3%.

Tabela 27. Promet putnika i robe na aerodromima

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Prevezeni putnici i roba na aerodromima			
Prevezeni putnici	1 908 552	2 493 209	130,6
Prevezena roba, <i>u tonama</i>	419	609	145,3
Aerodromske površine (površina u m²)			
Poletno-sletna staza	227 440	227 440	100,0
Rulne staze i platforme	148 704	148 704	100,0
Zaštitni pojas poletno-sletne staze	1 036 000	1 036 000	100,0
Sredstva za rad			
Autobusi na aerodromu	1	2	200,0
Vučna vozila (traktori)	31	31	100,0
Autoliftovi i „cargo“ platforme	3	4	133,3
Vatrogasna vozila	6	7	116,7
Autocistijerne i teretna vozila	3	3	100,0
Utrošak električne energije, goriva i maziva			
Električna energija, <i>kWh</i>	5 088 410	5 082 017	99,9
Dizel gorivo, <i>u tonama</i>	100	104	104,0

Tabela 28. Prevezena roba u zemljama Evropske unije⁷

u tonama

Zemlja	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	1 416 428	1 397 513	1 584 640	2 083 632	1 729 332
Bugarska	29 867	28 749	25 844	25 686	26 457
Češka	90 526	93 669	71 095	92 726	73 301
Danska	242 068	244 997	181 967	246 912	265 889
Njemačka	4 842 716	4 684 571	4 497 805	5 289 724	4 938 859
Estonija	11 475	10 866	9 132	10 533	10 789
Irska	156 265	144 141	136 803	155 227	156 941
Grčka	96 889	105 403	72 990	108 850	116 793
Španija	806 518	815 612	599 930	782 677	844 706
Francuska	2 407 878	2 371 614	1 938 349	2 278 630	2 139 178
Hrvatska	11 934	10 846	7 638	8 775	9 723
Italija	1 066 221	1 021 941	776 205	1 016 347	1 033 956
Kipar	32 186	32 360	24 007	25 150	22 749
Letonija	24 628	25 866	19 247	27 062	20 123
Litvanija	16 779	17 212	19 820	19 830	20 740
Luksemburg	895 004	853 030	905 397	1 088 016	969 105
Mađarska	101 411	95 590	88 872	125 901	133 832
Malta	17 677	12 210	13 444	15 998	17 552
Holandija	1 840 419	1 703 556	1 591 389	1 807 924	1 553 482
Austrija	237 701	228 223	165 013	194 820	188 182
Poljska	134 673	143 110	111 279	143 385	201 957
Portugal	173 493	194 214	133 075	174 998	206 167
Rumunija	45 310	44 217	38 769	39 033	47 636
Slovenija	12 337	11 358	10 553	11 382	12 468
Slovačka	24 565	20 525	24 772	19 644	18 061
Finska	196 810	225 242	146 547	178 606	160 727
Švedska	158 632	162 743	132 083	154 596	146 499

izvor: EUROSTAT

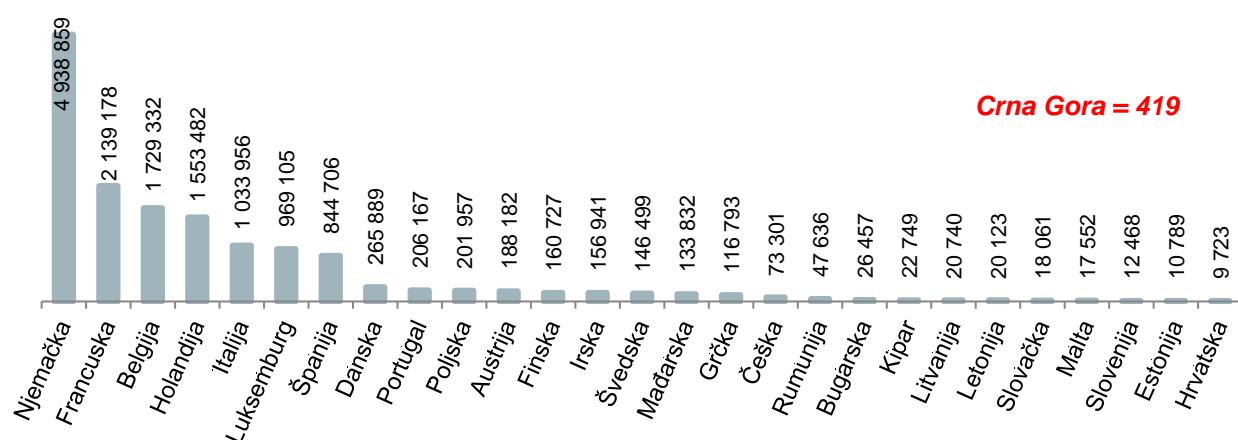
Grafik 8. Prevezena roba na aerodromima u tonama, 2022. godina⁷⁷ Podaci za 2023. godinu će biti dostupni 180 dana nakon isteka referentnog perioda.

Tabela 29. Prevezeni putnici u zemljama Evropske unije⁸

u hiljadama

Zemlja	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	34 506	35 385	9 466	13 500	27 874
Bugarska	12 138	11 713	3 729	5 048	8 808
Češka	17 838	18 767	3 821	4 755	11 533
Danska	34 701	34 780	8 659	10 818	26 650
Njemačka	222 422	226 764	57 796	73 597	155 303
Estonija	2 996	3 258	858	1 293	2 731
Irska	36 345	37 948	8 268	9 097	32 406
Grčka	54 259	56 089	17 341	32 246	57 894
Španija	220 611	228 262	57 797	91 898	200 715
Francuska	161 991	168 727	50 724	66 034	136 561
Hrvatska	9 731	10 623	1 944	4 458	9 415
Italija	153 352	160 668	40 405	59 709	132 426
Kipar	10 927	11 261	2 271	5 100	8 613
Letonija	7 037	7 786	1 995	2 336	5 368
Litvanija	6 254	6 505	1 805	2 465	5 334
Luksemburg	3 989	4 366	1 426	2 003	4 057
Mađarska	15 176	16 701	3 963	4 665	12 394
Malta	6 806	7 318	1 752	2 548	5 862
Holandija	79 644	81 193	23 595	29 083	61 290
Austrija	31 138	35 644	9 168	11 106	26 381
Poljska	43 768	46 943	13 825	18 894	39 348
Portugal	51 019	55 008	16 549	22 348	57 082
Rumunija	19 810	21 566	6 633	10 385	19 536
Slovenija	1 811	1 719	288	419	969
Slovačka	2 794	2 840	501	642	1 943
Finska	22 174	23 288	5 429	4 554	13 813
Švedska	38 945	37 615	9 318	10 798	25 039

Izvor: EUROSTAT

⁸ Podaci za 2023. godinu će biti dostupni 180 dana nakon isteka referentnog perioda.

Tabela 30. Promet putnika i tereta na aerodromima, 2023. godina⁹

	2023
Broj komercijalnih operacija	20 347
Promet putnika	2 493 209
Promet tereta, <i>t</i>	609

Tabela 31. Promet putnika na aerodromima, 2023. godina⁹

	2023
Ukupno	2 493 209
Aerodrom Podgorica	1 651 239
Aerodrom Tivat	841 970

Tabela 32. Promet putnika u direktnom tranzitu na aerodromima, 2023. godina⁹

	2023
Ukupno	2 115
Aerodrom Podgorica	1 620
Aerodrom Tivat	495

Tabela 33. Deset zemalja sa najvećim ostvarenim prometom putnika sa crnogorskim aerodromima, 2023. godina⁹

	Ukupno	Aerodrom Podgorica	Aerodrom Tivat
Srbija	628 617	314 226	314 391
Turska	362 733	262 261	100 472
Poljska	242 907	231 720	11 187
Austrija	194 356	176 702	17 654
Velika Britanija	183 568	117 891	65 677
Njemačka	183 548	132 632	50 916
Izrael	93 637	33 532	60 105
Italija	79 435	78 836	599
Francuska	72 858	50 743	22 115
Belgija	38 856	31 012	7 844

⁹ Podaci pilot istraživanja vazdušnog saobraćaja "Promet putnika, tereta i pošte po parovima aerodroma u odlasku odnosno dolasku vazduhoplova na izvještajni aerodrome" usklađenog sa Regulativom (EZ) br. 437/2003 i koji obuhvataju redovne i vanredne komercijalne letove na crnogorskim aerodromima. Podaci ne uključuju operacije nekomercijalnog opšteg vazduhoplovstva kao ni državne letovi (vojska, carina, policija).

13 VAZDUŠNI SAOBRAĆAJ

Podaci vazdušnog saobraćaja rezultat su redovnih kvartalnih i godišnjih istraživanja izvještajnih jedinica koje obavljaju djelatnosti u vazdušnom saobraćaju.

Broj aviona krajem godine odnosi se na inventarsko stanje sredstava u svojini preduzeća.

Broj putničkih mjesta odnosi se na broj ugradjenih sjedišta aviona čije je inventarsko stanje dato krajem godine.

Neto-nosivost, kg ili raspoloživa, korisna nosivost aviona predstavlja kapacitet koji je predviđen za prevoz putnika, prtljaga, robe i pošte.

Stalne-redovne linije su one na kojima se vrši prevoz u toku cijele godine i na kojima se obavlja javni prevoz po određenom redu vožnje (red letenja).

Broj linija je zbir svih linija, uzimajući svaku liniju u pravcu samo jednom.

Ukupna dužina linija predstavlja zbir dužine svake pojedine linije u jednom pravcu. U ukupan broj i dužinu linije uzimaju se sve linije koje su postojale u toku godine, bez obzira na vrijeme u kome je na njima vršen saobraćaj i broj obavljenih letova.

Redovna komercijalna usluga vazdušnog prevoza putnika i robe je usluga koja se pruža obavljanjem letova na osnovu objavljenog reda letenja.

Vanredni komercijalni vazdušni prevoz su komercijalni letovi koji ne spadaju u redovne komercijalne letove.

Ostvareni putnički kilometri predstavljaju jedan od glavnih pokazatelja učinka organizacije vazdušnog saobraćaja, a odnose se na ukupnu dužinu prevoza svih putnika na svim relacijama u zemlji i inostranstvu.

Broj prevezenih putnika u vazдушnom saobraćaju u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi rast za 31,2%.

Tabela 34. Vazdušni saobraćaj

	2022	2023	<i>Indeks 2023 2022</i>
Inventarsko stanje			
Broj aviona	3	4	133,3
Broj putničkih mjesta	412	516	125,2
Nosivost aviona, kg (neto masa)	99 834	128 804	129,0
Rad aviona			
1. Ukupan broj radnih letova (1.1+1.2)	4 240	5 403	127,4
1.1 U redovnom saobraćaju	3 782	4 546	120,2
1.2 U vanrednom saobraćaju	458	857	187,1
Pervezeni putnici			
2. Prevezeni putnici ukupno (2.1+2.2)	362 667	475 997	131,2
2.1 U redovnom prevozu	317 377	379 092	119,4
2.2 U vanrednom prevozu	45 290	96 905	214,0
3. Putnički kilometri ukupno, u hiljadama (3.1+3.2)	276 783	376 179	135,9
3.1 U redovnom prevozu	198 319	235 904	119,0
3.2 U vanrednom prevozu	78 464	140 275	178,8

14 POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIONI SAOBRAĆAJ

Podaci poštanskog i telekomunikacionog saobraćaja rezultat su redovnih kvartalnih i godišnjih istraživanja. Izvor podataka za poštanski i telekomunikacioni saobraćaj od 2017. godine je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Poštanska usluga je usluga prijema, prerade, prenosa i uručjenja poštanskih pošiljaka u skladu sa prihvaćenim standardima.

Poštanska mreža univerzalnog poštanskog operatora je skup poštanskih objekata, opreme i drugih sredstava, koji su međusobno povezani u jedinstvenu tehničko-tehnološku cjelinu, radi pružanja univerzalne poštanske usluge.

Dostavne pošte obavljaju poslove prijema, otpreme, prispjeća i uručjenja poštanskih pošiljaka.

Pošta bez dostavnog područja otvara se, u pravilu, u mjestima s više poštanskih kancelarija, a obavlja poslove prijema, prispjeća i otpreme poštanskih pošiljaka, s tim da može obavljati i uručjenje poštanskih pošiljaka u poštanskom uredu.

Ugovorene pošte posluju na temelju ugovora sklopljenog između javnog operatora i pravne ili fizičke osobe koja u ime i za račun javnog operatora obavlja poštanske usluge.

Sezonske pošte se otvaraju zbog povećane potražnje za uslugama (npr. za vrijeme turističke sezone).

Pismonosna pošiljka je vrsta komunikacije u pisanom obliku, odštampana na papiru ili drugom odgovarajućem nosiocu podataka, koji je potrebno poslati i dostaviti na adresu koju je naveo pošiljalac na samoj pismonosnoj pošiljci ili njenom omotu.

Paket je poštanska pošiljka koja sadrži robu i predmete.

Preporučena pošiljka je pošiljka za koju se pošiljaocu izdaje potvrda o primanju i uručuje se primaocu uz potpis, a u slučaju gubitka, oštećenja ili umanjenja sadržaja isplaćuje propisana naknada štete.

Tiskovina je štampana publikacija koju izdaje izdavač svakodnevno, povremeno ili u određenom razdoblju (novine i časopisi).

Telekomunikacione usluge obuhvataju prenos glasa, podataka, teksta tona i video materijala pomoću prenosnih uređaja koji se mogu zasnivati na jednoj tehnologiji ili na kombinaciji više tehnologija.

Fiksna telefonija su usluge koje omogućavaju korisnicima da pristupe javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji i da koriste javno dostupne telefonske usluge na fiksnoj lokaciji.

Mobilna telefonija su usluge koje omogućavaju korisnicima da pristupe javnoj mobilnoj mreži i koriste usluge mobilne telefonije.

Pretplatnik je fizičko ili pravno lice koje je sa operatorom zaključilo ugovor o pružanju javnih elektronskih komunikacionih usluga.

Potrošnja minuta fiksne telefonije u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježi pad za 20,7%, a potrošnja minuta mobilne telefonije za 3,6%.

Tabela 35. Poštanske usluge

	2022	2023	Indeks <u>2023</u> <u>2022</u>
Poštanska mreža			
1. Jedinice poštanske mreže (1.1+1.2+1.3)	95	98	103,2
1.1 Dostavne pošte	50	49	98,0
1.2 Pošte bez dostavnog područja	45	49	108,9
1.3 Sezonske pošte	-	-	-
2. Posebni djelovi poštanskih kancelarija (2.1+2.2)	64	62	96,9
2.1 Ugovorne poštanske kancelarije	49	47	95,9
2.2 Izdvojeni šalteri	15	15	100,0
Pismonosne usluge, u hiljadama komada			
Pisma	15 497	15 590	100,6
Paketi	47	36	76,6
Tiskovine	129	78	60,5

Tabela 36. Telekomunikacione usluge

	2022	2023	Indeks <u>2023</u> <u>2022</u>
Utrošeni minuti u telekomunikacionim uslugama			
Utrošeni minuti u fiksnoj mreži, u hiljadama	71 484	56 719	79,3
Utrošeni minuti u mobilnoj mreži, u hiljadama	2 730 005	2 631 298	96,4
Statistika o pretplatnicima			
1. Pretplatnici fiksne telefonije (1.1+1.2)	190 324	190 297	100,0
1.1 Broj pretplatnika u stanovima	163 296	162 412	99,5
1.2 Poslovni pretplatnici	27 028	27 885	103,2
2. Pretplatnici mobilne telefonije (2.1+2.2)	1 274 031	1 312 960	103,1
2.1 Broj pretplatnika po ugovoru	713 625	765 204	107,2
2.2 Broj pripejd pretplatnika	560 406	547 756	97,7

Izdaje Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Publikaciju pripremila:

Jelena POPOVIĆ

contact@monstat.org
